

De Vloer van de Omgevingsvisie

Integrale toekomstperspectieven met samenhangende ruimtelijke keuzes richting 2050

Januari 2020 (versie 10 december 2019)

Geheim tot en met 8 januari 2020

Inleiding

Hoe ziet Pijnacker-Nootdorp er in 2050 uit? Zijn er meer woningen bijgekomen? Zijn de groengebieden nog mooier en aantrekkelijker geworden voor mens, dier en plant? Hoe hebben we ervoor gezorgd dat de gemeente klimaatadaptief is en voorbereid is op hevige buien aan de ene kant en langere tijden van droogte aan de andere kant. Is de glastuinbouw een stevige (internationale) en innovatie bedrijfstak gebleken en zijn ook nog voldoende banen binnen de gemeente beschikbaar? Is het ons gelukt om de wens voor een energieneutrale gemeente uit te laten komen en hebben inwoners, ondernemers en de gemeente daar samen aan gewerkt? Grote en complexe vragen die er nu zijn en waar we een antwoord op moeten geven richting 2050. Een flinke uitdaging waarover we graag de dialoog met de samenleving aan willen gaan!

Met het oog op deze uitdagingen voor de toekomst werkt de gemeente Pijnacker-Nootdorp aan een Omgevingsvisie. Daarmee bereiden we ons voor op de Omgevingswet die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt. Dit sluit aan bij de ambities vanuit het Hoofdpijnenakkoord en de Uitvoeringsagenda.

Het proces waarlangs de Omgevingsvisie tot stand komt is beschreven in de startnotitie Omgevingsvisie die in februari 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het is een proces bestaande uit zes stappen. Het resultaat van de eerste stap is: *Het fundament*. Daarin zijn de waarden uit het bestaande beleid voor iedere bouwsteen geanalyseerd. Daarnaast hebben we data verzameld. Dit heeft geleid tot een goed beeld van waar we nu staan. Immers alleen vanuit een gedegen feitelijke basis kunnen we kijken naar de kansen en opgaven van de toekomst.

Voor u ligt het eindresultaat van de tweede stap: *De Vloer*. In de startnotitie staat beschreven dat de tweede stap bestaat uit het vaststellen van integrale toekomstperspectieven. Deze perspectieven bevatten samenhangende keuzes over het gebruik van de ruimte, kijkend naar het effect

dat dat heeft op of de bijdrage die dit levert aan de samenleving. Deze keuzes zijn door de raad (en college) gemaakt in de vorm van het voorliggende boekje. *De Vloer* vormt de basis voor de dialoog met de samenleving. Daarmee borduren we voort op *Het Fundament*. Beide boekjes zijn zelfstandig leesbaar, maar vullen elkaar aan. Voor een compleet beeld adviseren we om beiden in samenhang met elkaar te zien.

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1: Waar staan we in het proces?

1.1 *Het Fundament*

1.2 *De Vloer*

1.3 *Het vervolg*

Hoofdstuk 2: Vormgeving dialoog met de samenleving

2.1 *Panorama Pijnacker-Nootdorp*

2.2 *Iedereen kan meedoen*

Hoofdstuk 3: De perspectieven

Hoofdstuk 1: Waar staan we in het proces?

Een Omgevingsvisie is, onder de nieuwe Omgevingswet, het belangrijkste strategische document van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Het is dan ook een document dat moet staan als een huis en dat niet van de een op andere dag klaar is. We zien het proces dan ook letterlijk als het bouwen van een huis. We gebruiken bouwstenen en hebben onderscheid gemaakt naar de volgende fases in het bouwproces:

1. **Het Fundament:** waarden en data als basis voor onze omgevingsvisie (juni 2019)
2. **De Vloer:** Samenhangende ruimtelijke keuzes richting 2050 en basis voor een dialoog met de samenleving (januari 2020)
3. **De Muren:** verslag van de dialoog met de samenleving (planning juni 2020)
4. **Het Dak:** het ontwerp van de Omgevingsvisie (planning juni 2020)
5. **De Afbouw:** terug de samenleving in (planning juli – september 2020)
6. **De Oplevering:** vaststelling van de Omgevingsvisie (planning december 2020)

1.1 Het Fundament

Na de startnotitie hebben we in juni 2019 het Fundament aan de raad aangeboden. Hierin zijn, aan de hand van de elf bouwstenen uit de startnotitie, de waarden en data van

Pijnacker-Nootdorp uitgewerkt. De bouwstenen zijn geïllustreerd met kaartmateriaal, feitelijke gegevens en beelden die aansluiten bij de bouwstenen.

1.2 De Vloer

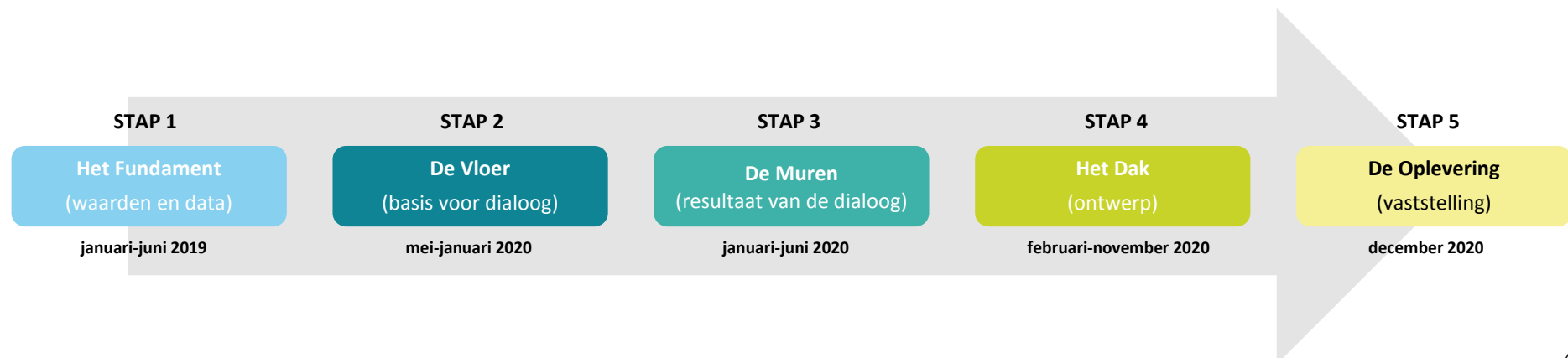
Voor u ligt *De Vloer*. Een bundel van integrale toekomstperspectieven die een beeld schetsen van Pijnacker-Nootdorp richting 2050. De gemeente ligt midden in de drukbevolkte Randstad en ervaart een hoge druk op de ruimte. De ruimte is zo schaars dat we geen plek hebben voor alle ruimtevrugnende functies. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. De integrale perspectieven bevatten samenhangende keuzes over het gebruik van de ruimte, kijkend naar het effect dat dat heeft op of de bijdrage die dit levert aan de samenleving. Bij deze integrale toekomstperspectieven zijn de resultaten meegenomen uit de parallelle processen van de Woonvisie, herijking Economische Visie, Energietransitieplan en de Glastuinbouwvisie Oostland. Ook is gebruik gemaakt van reeds vastgestelde visies zoals bijvoorbeeld Natuur op de Kaart, Visie op duurzame Mobiliteit, Visie op het Sociaal Domein en de Nota Sport en Bewegen. De

perspectieven zijn kaderstellend voor het vervolg van het proces waarin we in dialoog gaan met de samenleving en onze partners. De perspectieven bieden nog veel ruimte voor invulling. Daar is de samenleving aan zet. De uitkomsten van de dialoog gebruiken we voor het opstellen van het ontwerp van de omgevingsvisie.

1.3 Het vervolg

Op basis van het voorliggende document gaan we de dialoog met de samenleving aan. De wijze waarop we dit voorstellen is nader uitgewerkt in hoofdstuk 2. Deze fase sluiten we af met een document waarin de resultaten van het participatietraject zichtbaar zijn. Dat noemen we *De Muren*. Tegelijkertijd starten we met het in de steigers zetten van het ontwerp van de Omgevingsvisie. Met alle informatie die we in de loop van het proces hebben verkregen en de gegevens uit de andere visies stellen we het ontwerp van de Omgevingsvisie op. Hierin schetsen we het

beeld van Pijnacker-Nootdorp 2050. Het participatieverslag (*De Muren*) en het ontwerp van de Omgevingsvisie (*Het Dak*) worden ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Indien de raad instemt dan worden beide documenten ter inzage gelegd. In een periode van zes weken wordt er dan op verschillende manieren aan de samenleving gevraagd of het ontwerp herkenbaar, uitnodigend en compleet is. Iedereen mag dan een zienswijze indienen. In de laatste fase verwerken we de reacties die op het ontwerp zijn binnengekomen. Dat kan leiden tot wijzigingen en in ieder geval tot aanvulling van het participatieverslag. De raad stelt uiteindelijk de omgevingsvisie vast. Dat noemen we *De Oplevering*. Daarbij hoort ook een voorstel over de wijze waarop we de Omgevingsvisie actueel houden en aan de slag gaan met de opgaven, uitwerkingen en ambities.

Hoofdstuk 2: Vormgeving dialoog met de samenleving

De gemeente wil graag samen met inwoners, ondernemers, stakeholders en (maatschappelijke) partners de Omgevingsvisie maken. Daarom beginnen we ook niet met het opstellen van een ontwerp van de Omgevingsvisie, maar met een uitnodiging om mee te denken over de toekomst van Pijnacker-Nootdorp in 2050. De basis voor deze dialoog is *De Vloer* en de daarin gemaakte keuzes.

2.1 Panorama Pijnacker-Nootdorp

De participatie willen we op een toegankelijke manier vormgeven, zodat iedereen die dat wil in woord en beeld mee kan denken en doen. Dit willen we doen via een beeldend panorama, vergelijkbaar met het Panorama Nederland van het atelier van de rijksbouwmeesters. Een wenkend en uitnodigend perspectief dat in beeld brengt hoe de ruimtelijke uitdagingen voor Nederland een plek kunnen krijgen, zonder de waardevolle karakteristieken verloren te laten gaan.

Een dergelijk panorama willen we ook voor Pijnacker-Nootdorp maken. Met het panorama willen we de Omgevingsvisie toegankelijk maken. In plaats van een geschreven document ter inzage te leggen, willen we de dialoog aangaan met herkenbare en aansprekende beelden en duidelijke vragen of dilemma's. Het panorama is een uitnodiging om ideeën en beelden te delen binnen de integrale toekomstperspectieven. In het Panorama Pijnacker-Nootdorp staan herkenbare beelden uit Pijnacker-Nootdorp centraal. In gesprek met de samenleving willen we de samenhangende keuzes voor Pijnacker-Nootdorp richting 2050 verder invullen en verbeelden. Daarom gaan we op

Uitgangspunt participatie

Iedereen uit Pijnacker-Nootdorp kan meedenken en meedoen bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

Wat willen we bereiken met participatie?

- Een inhoudelijk betere en completere visie.
- Een visie die herkenbaar is voor de samenleving.
- Betrokkenheid en initiatief van de samenleving bij het uitvoeren van de opgaven uit de visie.

Rollen bij het maken van de omgevingsvisie:

- Het gemeentebestuur - is eigenaar van de omgevingsvisie en treedt op als regisseur en organisator.
- Het college - bereidt besluitvorming voor en voert besluiten uit.
- De gemeenteraad - stelt de kaders vast voor het gesprek met de samenleving.
- De samenleving - geeft inhoudelijke verdieping binnen het perspectief.

Voor communicatie betekent dit dat we:

- Zoveel mogelijk mensen actief informeren over de inhoud en het proces.
- Zoveel mogelijk mensen en (maatschappelijke) organisaties uitnodigen om mee te denken en doen.
- Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie zo aansprekend mogelijk maken in tekst en beeld middels het Panorama Pijnacker-Nootdorp
- Het zo gemakkelijk mogelijk maken voor de samenleving om te mee te denken en te doen.

verschillende manieren en plekken het gesprek aan. Online en offline, passend bij de verschillende doelgroepen. We voeren het gesprek aan de hand van vragen die we bij ieder perspectief formuleren. Bij het ene perspectief is meer ruimte voor invulling dan de ander. Dit blijkt uit de vragen. Centrale vraag bij ieder perspectief is welke beelden en ideeën heeft u hierbij? We leveren ter inspiratie beelden aan, maar vragen juist ook input in de vorm van persoonlijke teksten en beelden: een tekening, collage, ansichtkaart of foto's.

Panorama 1: Pijnacker-Nootdorp 2019

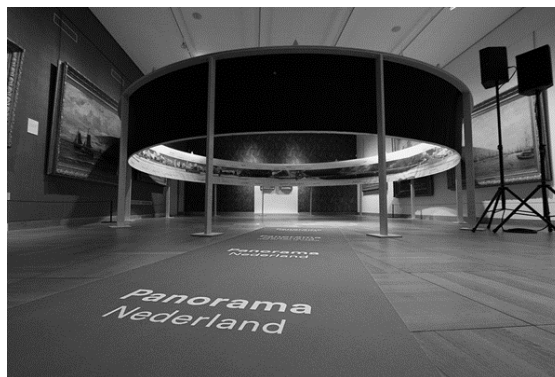
In eerste instantie gaan we in gesprek aan de hand van een realistisch panorama van Pijnacker-Nootdorp met beelden van onze gemeente zoals het nu is: herkenbare beelden van de drie woonkernen, bedrijventerreinen, glastuinbouwgebieden en groengebieden. We

stellen daarbij vragen waardoor we uw mening leren kennen. Bij de meeste vragen leveren we ook beelden aan. Die dienen ter inspiratie en geven een beeldend antwoord op de vragen. Uiteraard is er alle ruimte voor iedereen om zijn of haar eigen woord en beeld toe te voegen.

Panorama 2: Pijnacker-Nootdorp 2050

Bij het ontwerp van de Omgevingsvisie maken we een aangepast panorama dat het ontwerp van de Omgevingsvisie verbeeldt. Daarbij maken we gebruik van (getekende) beelden en teksten die we uit de dialoog met de samenleving hebben opgehaald. We vragen de raad om dit product vast te stellen. Na vaststelling leggen we dit, samen met het ontwerp van de omgevingsvisie, terug in de samenleving met de vraag of het herkenbaar, uitnodigend en compleet is. Op het ontwerp van de Omgevingsvisie kunnen reacties

komen. Als dit aanleiding geeft de visie aan te passen, zal de raad deze gewijzigd vaststellen.

2.2 Iedereen kan meedoen

We maken onderscheid in verschillende groepen belanghebbenden: inwoners, ondernemers, stakeholders, buurgemeenten en ketenpartners. Voor een zo groot mogelijk bereik gaan we deze groepen belanghebbenden op verschillende manieren benaderen. Lastig te bereiken doelgroepen krijgen extra aandacht. Daarbij willen we geen dubbel werk doen en we maken dan ook gebruik van de input uit andere visies die nu in ontwikkeling zijn, zoals de woonvisie, het Energietransitieplan en de Economische Visie.

Wie willen we in ieder geval actief benaderen?

1. Jongeren: Stanislas college;
2. Ouderen: Weidevogelhof;
3. Pijnackernaren: winkelcentrum Ackershof;
4. Nootdorpers: winkelcentrum Parade;
5. Delfgauwenaren: winkelcentrum Goudenrijdersplein;
6. Ondernemers en glastuinbouwers;
7. Belangenvertegenwoordigers wonen en wijken;
8. Belangenvertegenwoordigers groen en water;
9. Belangenvertegenwoordigers sociaal domein;
10. Buurgemeenten en ketenpartners;
11. De ambtelijke organisatie.

Hoofdstuk 3: De perspectieven

In dit hoofdstuk werken we de bouwstenen van de Omgevingsvisie uit. Het is een verdieping van waarden en data die in *Het Fundament* zijn weergegeven. We geven per bouwsteen weer waar we nu staan welk perspectief wij zien en welke samenhangende keuzes we daarbij voorstellen. De perspectieven zijn door de gemeenteraad vastgesteld en vormen daarmee het kader voor de dialoog met de samenleving en onze partners. Samen willen we de ruimte binnen de perspectieven invullen. Het ontwerp van de Omgevingsvisie moet in ieder geval een antwoord geven op de vraag hoe, waar en op welke manier we de perspectieven willen bereiken. We nodigen iedereen uit om mee te denken en te werken aan een beeld van Pijnacker-Nootdorp in 2050!

Ons Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Ook in 2050 is Pijnacker-Nootdorp een herkenbare, landelijke gemeente in het hart van de Randstad. De kernen Pijnacker, Nootdorp en Delfgauw verschillen van elkaar, maar hebben allemaal een groene en dorpse identiteit. Samen met de bedrijventerreinen, glastuinbouwgebieden en groengebieden zijn wij een unieke plek in de metropoolregio.

Pijnacker-Nootdorp heeft een eigen identiteit en kwaliteit. Die is niet in één woord te vangen, maar het resultaat van allerlei factoren die samen dat gevoel van geborgenheid en eigenheid aan onze gemeente geven. Denk daarbij aan de geschiedenis die vaak nog zichtbaar is in de cultuurhistorisch waardevolle linten, het bloeiende verenigingsleven, het groene buitengebied en vooral de mensen die er wonen en de manier waarop zij met elkaar samenleven en samenwerken. Wanneer we kijken naar de fysieke leefomgeving dan is identiteit en kwaliteit vooral zichtbaar in de ruime en groen opgezette woonwijken, waar het voor jong en oud prettig wonen is. Het groene buitengebied is vanuit iedere kern makkelijk te bereiken, zowel met de fiets als te voet. Het is mogelijk er een dagelijks rondje te lopen, maar ook om er een flinke fiets- of wandeltocht te maken.

Het is vanzelfsprekend dat er ruimte is om te werken binnen de gemeente. De glastuinbouw

is een identiteitsdrager van de gemeente. Toekomstbestendige en innovatieve bedrijven hebben de ruimte om te ontwikkelen. Inwoners, regiobewoners en heel Nederland weet dat de glastuinbouw, in onder andere Pijnacker-Nootdorp, een internationale speler is, die ook nog eens een belangrijke bijdrage levert aan de energietransitie van de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Pijnacker-Nootdorp ligt midden in de drukke randstad en krijgt dus ook te maken met druk die juist in dit gebied wordt gelegd op de fysieke leefomgeving. Een stijgende en veranderende woningbehoefte, de energietransitie, de ontwikkeling van de glastuinbouwsector en behoefte aan werklocaties vragen allemaal om een plek. Dat terwijl we juist het groen in de kernen en ons groene buitengebied willen behouden en versterken. Daarom maken vanuit onze eigen identiteit en kwaliteit duidelijk waar we wel of juist geen ruimte voor kunnen en willen maken. Pijnacker-Nootdorp willen we namelijk

herkenbaar houden als groen, landelijke gemeente in het hart van de Randstad.

Participatievraag:

Pijnacker-Nootdorp is een herkenbare gemeente bestaande uit drie kernen met een groene en dorpse identiteit. Welk beeld is voor u het meest kenmerkend voor de identiteit van Pijnacker-Nootdorp? Wilt u ons nog een beeld meegeven dat u typisch Pijnacker-Nootdorp vindt?

Thuis in Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is in 2050 nog steeds aantrekkelijk om te wonen. Tot 2050 komen er maximaal 3.000 tot 4.000 woningen bij, naast de al geplande groei met 2.000 woningen. Deze woningen zijn in bestaande woonwijken, maar ook daarbuiten gebouwd en passen goed bij de identiteit van de gemeente. Doordat er elk jaar een klein aantal woningen is gebouwd zijn er genoeg woningen voor de jaarlijkse vraag van onze eigen inwoners. Daarnaast zijn er ook woningen voor mensen uit de regio, die niet in de steden terecht kunnen.

Mensen willen graag in Pijnacker-Nootdorp wonen, dat zien we door de groei van het aantal inwoners en blijvende vraag naar woningen. De combinatie van een hoogwaardig woonklimaat en landelijk groen, waarbij werk en voorzieningen dichtbij en goed bereikbaar zijn, is de basis voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Om ervoor te zorgen dat het woonklimaat in onze gemeente hoog blijft, willen we onze woonomgeving zowel kwalitatief als kwantitatief verbeteren. We behouden en versterken de onderscheidende woonkwaliteiten van onze bestaande bebouwing. Dat betekent dat we inzetten op het behouden en versterken van de identiteit in de vorm van typerende woonmilieus en de herkenbaarheid van de drie kernen in het landschap.

We zijn ons daarbij bewust van de stijgende vraag naar woningen in onze regio en van de veranderende vraag naar woningen doordat onze inwoners andere woonwensen hebben en steeds meer krijgen door demografische ontwikkeling. We streven naar aansluiting tussen aanbod en vraag. Daarvoor zetten we in op betere benutting van de bestaande voorraad (doorstroming) en de beschikbare ruimte voor wonen (verdichting en herstructurering).

Bij uitbreiding van de woningvoorraad leggen we de focus op de autonome behoefte van onze inwoners. Dat betekent dat we (ook) andere woonvormen moeten bouwen en in alle kernen woningen moeten realiseren. De behoefte van onze inwoners aan nieuwe woningen is jaarlijks aanwezig (nu circa 200 woningen per jaar). Door ons bouwtempo aan te passen, waardoor woningen geleidelijk worden aangeboden, sluiten we meer aan bij deze continue, lokale vraag naar woningen.

De totale lokale behoefte bestaat uit circa 1.500 woningen tot 2050. Het is belangrijk dat we ons realiseren dat wanneer we woningen bouwen, daar niet alleen mensen uit Pijnacker-Nootdorp gaan wonen. Zowel in de sociale sector als bij de koopwoningen zien we dat minder dan de helft van het aantal woningen dat we realiseren wordt gehuurd of gekocht door inwoners uit Pijnacker-Nootdorp. Om in de lokale behoefte te voorzien en inwoners de kans te geven een lokale wooncarrière te doorlopen moeten we dus twee keer zoveel woningen bouwen als de lokale behoefte. We zien ruimte om naast het afronden van Keijzershof, AckersWoude en Tuindershof (waar nog 2.000 woningen worden gerealiseerd) nog 3.000 tot maximaal 4.000 woningen te bouwen, zonder dat dit ten koste gaat van onze identiteit. De fysieke ruimte om woningen te bouwen zoeken we door inbreiding in de kernen en vinden we in ieder geval door uitbreiding in Dwarskade. Dat gebied is als glastuinbouwgebied onvoldoende toekomstbestendig en kan daarom van functie veranderen. Wonen is één van de functies die in dit gebied een plek kunnen vinden. Door transformatie van de glastuinbouw kan er op

termijn ook in andere gebieden, zoals Overgaw, Rijskade en Balijade, ruimte vrij komen voor functieverandering (waaronder wonen).

Participatievragen

1. De bevolking van Pijnacker-Nootdorp verandert. Zo komen er meer ouderen en is het voor jongeren lastig een eerste woning te vinden. Het bouwen van appartementen komt aan die vraag tegemoet. Nieuwe wijken komen er dan anders uit te zien. Welk beeld vindt u passen bij Pijnacker-Nootdorp?
2. Voor bijvoorbeeld ouderen is het fijn als ze nabij de winkels, huisartsenpraktijk en openbaar vervoer wonen. Die liggen vaak midden in de kernen. Op welke plekken in de kernen ziet u (op termijn) nog ruimte om woningen te realiseren?
3. Om ervoor te zorgen dat inwoners van jong tot oud in Pijnacker-Nootdorp kunnen blijven wonen, moeten we tot 2050 geleidelijk nog 3.000 tot 4.000 woningen extra bouwen. Dat past niet in bestaande kernen dus zouden we nieuwe wijken moeten bouwen. Hoe denkt u dat een nieuwe woonwijk eruit moet zien?

Aan de slag in Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: In 2050 kunnen ondernemers zich vestigen op één van de zes bedrijventerreinen. Daar is ruimte voor allerlei soorten bedrijven, zowel lokaal als regionaal gerichte bedrijven. Waar nodig zijn verouderde bedrijventerreinen opgeknapt en verduurzaamd waardoor ze klaar zijn voor de toekomst. Het ondernemersklimaat is uitnodigend. Elke kern heeft zijn eigen centrum, wat een gezellige ontmoetingsplek is voor inwoners met winkels voor dagelijkse boodschappen. De (winkel)centra en bedrijventerreinen dragen bij aan de ruim 16.000 banen binnen de gemeente.

Sinds 2000 is de werkgelegenheid in Pijnacker-Nootdorp gegroeid met maar liefst 53%. Deze groei komt enerzijds door de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en anderzijds door het goede ondernemersklimaat. Pijnacker-Nootdorp is voor ondernemers goed bereikbaar, de fysieke kwaliteiten van de meeste bedrijventerreinen zijn hoog, de

groene buitengebieden zijn dichtbij en voor werknemers en werkgevers is het fijn wonen.

Van de 16.000 banen in onze gemeente wordt meer dan 60% vervuld door werknemers uit de regio. Dat laat zien dat de economie van Pijnacker-Nootdorp deel uitmaakt van een regionale economie. De economische

activiteit (uitgedrukt in het aantal banen) binnen onze gemeente willen we behouden en mee laten groeien met de beroepsbevolking.

In de gemeente zijn zes werklocaties en drie (winkel)centra. Iedere kern beschikt over twee bedrijventerreinen. Eén klassiek en gemengd bedrijventerrein dat meer lokaal gericht is (Boezem West, Emerald en Oostambacht) en een meer regionaal georiënteerd bedrijventerrein (Boezem Oost, Ruyven en Heron). Om de werklocaties toekomstbestendig te maken en te houden is herstructurering nodig. Met name in Boezem-West is herstructurering nodig zodat het weer een kwalitatief hoogwaardige werklocatie wordt waar de beschikbare fysieke ruimte optimaal wordt gebruikt. Nieuwe ontwikkelingen als verduurzaming, digitalisering, circulaire economie en robotisering betekenen dat het bedrijfsleven moet inspelen op grote veranderingen. Daarbij ontstaan ook weer nieuwe sectoren. Het kennis- en

innovatieniveau is een bepalende factor bij deze veranderende economie. Deze ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat er ook op andere werklocaties behoefte ontstaat aan een bepaalde mate van herstructurering. Dat willen we ruimtelijk faciliteren.

Tot 2035 is er regionaal een evenwicht tussen vraag en aanbod naar bedrijventerreinen. Buiten groei in vestigingsmogelijkheden door afronding van de in ontwikkeling zijnde werklocaties Heron en Boezem Oost en herstructurering van Boezem West zien we vooralsnog in onze gemeente geen ruimte voor nieuwe werklocaties.

Onze winkelcentra zijn meer dan alleen een plek voor de dagelijkse boodschappen. Het zijn ontmoetingsplekken voor inwoners waar de hechte gemeenschap van ondernemers regelmatig activiteiten (mede) organiseert. Bruisende centra zijn echter geen vanzelfsprekendheid, maar het resultaat van hard werken en inspelen op de veranderende behoefte van consumenten. Dat vraagt om voortdurende inzet zodat we geen leegstand krijgen in de centra.

Participatievragen

1. Bedrijventerreinen zijn een plek om te werken. Door innovatie komen er nieuwe vormen van bedrijvigheid. Wat vindt u een goed voorbeeld van een bedrijventerrein dat past bij Pijnacker-Nootdorp?
2. Het centrum is meer dan alleen een plek om dagelijkse boodschappen te halen. Het is ook een ontmoetingsplek waar maatschappelijke functies een plek hebben. Hoe ziet uw bruisende centrum van de toekomst er uit?

Veilig Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is in 2050 nog altijd een veilige gemeente om in te wonen en te werken. De inwoners en ondernemers voelen zich prettig in hun woon- en werkomgeving.

We willen dat onze inwoners en ondernemers zich prettig en veilig voelen in hun leefomgeving. Daaronder verstaan we niet alleen de fysieke veiligheid in de vorm van bijvoorbeeld zo min mogelijk inbraken en diefstal. Het gaat ook over sociale veiligheid. Niemand wordt uitgesloten en inwoners ervaren een gevoel van gemeenschappelijkheid binnen de gemeente. Voor de sociale veiligheid zijn netwerken van voorzieningen en ketenpartners essentieel. Bij fysieke veiligheid gaat het vooral om preventie en repressie, de inrichting van de fysieke leefomgeving heeft daar slechts voor een beperkt deel invloed op.

De wijze waarop mensen de fysieke leefomgeving beleven en ervaren heeft echter wel effect op het gevoel van veiligheid. Bij het ontwerp, de inrichting en het beheer van de fysieke leefomgeving houden we daarom rekening met vier factoren. De omgeving moet overzichtelijk zijn, beheersbaar, voorspelbaar en aantrekkelijk. Het kiezen van

de juiste weg moet vanzelfsprekend voelen en de openbare ruimte moet ontmoeting stimuleren. Door een goed beheer is er sprake van sociale orde en netheid. Dat stimuleert het gevoel van veiligheid. De aanbevelingen vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen en het Politie Keurmerk Veilig Wonen wegen we daarom nog steeds mee bij (nieuwe) ontwikkelingen, net als sociale veiligheid bij het ontwerp van de buitenruimte. Om de fysieke veiligheid van mensen te borgen, nemen we de wettelijke normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico in acht.

Participatievragen

1. De inwoners van Pijnacker-Nootdorp geven een 7,7 voor het gevoel van veiligheid. Dat mooie cijfer willen we graag zo houden. Kunt u aangeven waar u kansen ziet om de veiligheid te verbeteren en hoe we dat kunnen doen?
2. Hoe ziet voor u een veilige omgeving eruit?

Het glas van Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: De glastuinbouw in Pijnacker-Nootdorp is in 2050 een internationale speler op het gebied van voedsel en gezondheid. Na herstructurering zijn de grote glastuinbouwgebieden doorontwikkeld tot toonaangevende moderne, duurzame glastuinbouwgebieden. Hier vinden we een deel van de 16.000 banen in onze gemeente. Kleinere, minder toekomstbestendige glastuinbouwgebieden hebben in de loop der jaren een andere functie gekregen, zoals bijvoorbeeld een woonwijk.

De glastuinbouw is een historisch gegroeide economische pijler van Pijnacker-Nootdorp die ook naar de toekomst toe de ruimte krijgt om zich te blijven ontwikkelen en om de duurzaamheidsdoelstelling van de sector te realiseren. Van primaire teelt onder platglas in de vorige eeuw, via een breed cluster van agro gerelateerde bedrijven nu, naar een internationale speler op het gebied van voedsel, gezondheid en welbevinden in de toekomst. Voor een goed toekomstperspectief van de glastuinbouw is het nodig dat gebieden gemoderniseerd, geherstructureerd en verduurzaamd worden. Bij modernisering gaat het onder andere om het creëren van ruimte voor bredere bedrijfsactiviteiten (keten-integratie) en innovaties (zoals het telen van nieuwe gewassen of biobased producten). Bij herstructurering gaat het daarnaast ook om efficiënter grondgebruik en het wegnemen van obstakels of belemmeringen zoals burgerwoningen, te kleine kavelstructuur of slechte ontsluiting. Onder verduurzaming

verstaan we het gebruik van hernieuwbare energie (de glastuinbouw heeft veel warmte en elektriciteit nodig), externe CO₂ en (water)kringlopen. Voor de verduurzaming is het nodig om energie op te wekken met zon en/of wind.

Wij zien de meeste kansen voor herstructurering en modernisering in de drie meest omvangrijke glastuinbouwgebieden Noukoop, FES/Oostland en grote delen van Pijnacker-West. Deze gebieden beschikken over voldoende ondernemerschap en er is de afgelopen jaren al flink geïnvesteerd in het verbeteren van de bereikbaarheid en de landschappelijke inpassing. Daarnaast is er geothermie (potentie) aanwezig en liggen er kansen voor een duurzaam watersysteem en aansluiting op een restwarmtenet. Voor een toekomstbestendige glastuinbouw krijgt de sector niet alleen fysiek de ruimte, maar ook beleidsmatig en organisatorisch. We zien in deze gebieden dan ook ruimte voor verdere

verstening en hogere bouwhoogtes (gerelateerd aan de ketenintegratie) en nieuwe ontwikkelingen als vertical farming en het telen onder een gesloten glasdek.

Noukoop, FES/Oostland en Pijnacker-West (minus Rijskade en Overgauw) vormen samen 80% van het huidige glastuinbouwgebied. Hiervan is momenteel twee derde daadwerkelijk voor glastuinbouw in gebruik. Door herstructurering en efficiënter grondgebruik kan extra netto ruimte beschikbaar komen voor innovaties en een bijdrage aan de realisatie van duurzaamheidsdoelstelling die niet alleen de sector zelf maar ook het omliggend stedelijk gebied ten goede komen. De extra ruimte kan hier ook worden ingezet voor de uitbreiding van de sector zelf of mogelijke herplaatsing van glastuinbouwbedrijven die momenteel gevestigd zijn in gebieden waar modernisering en herstructurering minder vanzelfsprekend is zoals in ieder geval Dwarskade (Visie

Oostland), maar wellicht op termijn ook Rijskade, Overgauw en Balijade. Ieder van deze gebieden kent zijn eigen dynamiek, maar de mate van ondernemerschap, kwaliteit van de ontsluiting en grondeigendom maken dat deze gebieden op termijn waarschijnlijk gaan transformeren, bijvoorbeeld naar woningbouw.

Participatievragen

1. De glastuinbouw ziet er steeds anders uit. Waar in de jaren 50 platglas stond, staan nu kassen van 8 of 10 meter hoog. Welke beelden heeft u bij een modern glastuinbouw gebied in 2050?
2. Welk beeld van een modern glastuinbouwgebied spreekt u het meeste aan en waarom?
3. De glastuinbouw wil graag energieneutraal zijn, maar kan ook energie opwekken die voor de woonwijken kan worden gebruikt. Dat kan op verschillende manieren, zoals met zon en/of met wind. Welk beeld vindt u passen bij het energieneutrale glastuinbouwgebied in onze gemeente.

Bereikbaar Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is ook in 2050 uitstekend bereikbaar met zowel de fiets als het openbaar vervoer en de auto. Dit komt onder andere doordat we onze infrastructuur beter benutten en ons anders en schoner verplaatsen. Hierdoor ervaren inwoners Pijnacker-Nootdorp nog steeds als het beste van twee werelden: een groene gemeente waar de stedelijke voorzieningen altijd snel en gemakkelijk bereikbaar zijn.

Pijnacker-Nootdorp heeft een unieke ligging ten opzichte van verschillende grote steden, zoals Rotterdam, Delft, Den Haag en Zoetermeer. In deze steden is een breed aanbod aan voorzieningen en werkgelegenheid aanwezig die vanuit Pijnacker-Nootdorp goed bereikbaar zijn. Een hoogwaardig netwerk van openbaar vervoer, fietsroutes en wegen zorgt ervoor dat deze steden voor zowel de recreant als forens snel te bereiken zijn. Deze goede bereikbaarheid willen we

behouden om daarmee een aantrekkelijke vestigingsplaats te blijven. De E-lijn neemt daarin een bijzondere positie in. Deze snelle verbinding met Rotterdam zal in 2020 een hogere frequentie krijgen door realisatie van de keervoorziening. Wij streven ernaar om eenzelfde frequentieverhoging richting Den Haag te realiseren, samen met onze partners in de metropoolregio.

Het bestaande mobiliteitsnetwerk is in de basis voldoende om de bereikbaarheid te kunnen garanderen, ook als we tot 2050 nog woningen gaan bouwen. We zetten in op duurzame mobiliteit door de bestaande infrastructuur beter te benutten en daarvoor in te zetten op het verminderen, veranderen en verschonen van mobiliteit. Ontstaan er toch knelpunten (door onvoorziene omstandigheden of nieuwe ontwikkelingen)? Dan zetten we in eerste instantie in op het beter benutten van bestaande infrastructuur. We verkennen daarbij of we verkeersstromen

kunnen verminderen (denk aan reizen op andere tijden of meer thuis werken) of veranderen (kiezen voor andere vervoerswijzen). We stimuleren daarbij het gebruik van duurzame mobiliteitsvormen. Alleen als andere oplossingen ontoereikend zijn onderzoeken we of het nodig is om de bestaande infrastructuur verder uit te breiden.

Participatievraag

1. Welk vervoermiddel gebruikt u het meest en waarom kiest u daarvoor?
2. Wat heeft u nodig om vaker te kiezen voor een duurzaam vervoermiddel zoals de elektrische auto, de fiets of het openbaar vervoer?

Groen-blauw Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: In 2050 is Pijnacker-Nootdorp nog steeds een herkenbare groene gemeente met een groen buitengebied en groene woonwijken. In het buitengebied is niet gebouwd en er zijn drie grote groen- en recreatiegebieden. Daarbij koesteren we het veenweidelandschap bij Oude Leede met zijn weidevogelgebied en natuurgerichte landbouw. Het groen in de woonwijken vormt samen met de buitengebieden een lokale natuurnetwerk. De aandacht voor het veranderende klimaat, ecologie en biodiversiteit heeft op sommige plekken geleid tot een andere inrichting van het (openbaar) gebied.

Het groene buitengebied is de belangrijkste onderscheidende kwaliteit van de gemeente. Hier zijn nog cultuur- en natuurhistorische karakteristieken zichtbaar, die tijdens de explosieve groei behouden zijn gebleven en nu een unieke kwaliteit vormen. Deze kwaliteit beschermen we met een vaste groene contour: we bouwen niet in het groene buitengebied.

Het groene buitengebied bestaat uit drie herkenbare hoofdgebieden: Buytenhout, de Groenzoom en het Oude Leedegebied. Deze drie groengebieden lopen over de gemeentegrens heen. Ze hebben een groot bezoekerspotentieel uit de omliggende woongebieden en vormen gezamenlijk één groen-recreatief buitengebied als deel van een regionaal geheel. In het groene buitengebied is veel geïnvesteerd in de aanleg van natuur- en recreatiegebieden. Deze gebieden moeten beheerd en onderhouden worden. Daarbij is de opgave de kwaliteit van deze gebieden verder te versterken, door in te spelen op de wensen van de recreant. Het karakteristieke weidelandschap van Oude Leede neemt een speciale positie in als deel van het bijzonder provinciaal landschap Midden-Delfland. Het is een uniek en gewaardeerd, maar kwetsbaar landschap. De huidige agrarische functie staat onder druk door onder andere versnipperd grondeigendom en een beperkt economische perspectief. Behoud van het waardevolle

landschap, met daarbij de ecologische waarde (onder andere weidevogels), staat voorop. Dat willen we door in te zetten op een natuurgerichte landbouw, met voldoende economisch perspectief.

Het groene buitengebied vormt samen met de groenstructuren in de kernen het lokale natuurnetwerk. Dit netwerk is de basis voor het behoud en vergroting van de biodiversiteit in de gemeente. Ook hier is de inzet om het netwerk te beschermen en verder te versterken met maatregelen als natuurvriendelijke oevers, maaibeheer en het realiseren van ontbrekende schakels. We hebben aandacht voor het veranderende klimaat. Dit kan leiden tot grotere overlast door heftige regenval, hittestress, bodemdaling en verdroging door te weinig water. De opgave is om in natte perioden droge voeten te houden en in droge periodes geen last te hebben van verdroging. Wij streven naar een klimaatadaptieve gemeente.

Participatievragen

1. We hebben drie grote groengebieden in onze gemeente: Balij Bieslandse Bos, Groenzoom en de Zuidpolder. Deze gebieden willen we aantrekkelijker maken. Heeft u beelden bij hoe dat er uit ziet?
2. Het klimaat verandert. Dat vraagt om een andere inrichting van het openbaar gebied en wellicht ook van (privé)tuinen. Welke beelden heeft u bij een klimaatadaptieve gemeente?
3. Er is veel groen in de kernen. Dat willen we graag zo houden. Welke beelden passen volgens u bij een groene gemeente?
4. De energietransitie vraagt om grote veranderingen en heeft daarvoor letterlijk ruimte nodig. Vindt u dat in de groengebieden ruimte is voor energietransitie?

Gezond Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Ook in 2050 is Pijnacker-Nootdorp een gezonde plek om te wonen en te leven. Daarvoor houden we ons aan wettelijke regels voor geluid, water, lucht en bodem. Ook zijn er voldoende plekken voor ontmoeten, sport en bewegen. Bij verenigingen, maar ook in de openbare ruimte.

We willen onze inwoners een gezonde leefomgeving bieden zodat zij zo lang mogelijk gezond en vitaal blijven. De gezondheid van mensen is afhankelijk van vele, vaak persoonlijke factoren. Daar hebben we als gemeente of gemeenschap weinig invloed op. Wel kunnen we ons inzetten voor een gezond woon- en leefklimaat. Dat betekent dat we ons houden aan de wettelijke regels die geluidsoverlast beperken en de kwaliteit van water, lucht en bodem borgen. In aansluiting daarop bieden we in het openbaar gebied de ruimte voor bewegen, ontmoeten en

ontspannen voor inwoners van alle leeftijden. Dat draagt bij aan het functioneren van de wijk en de kern, maar stelt mensen ook op individueel niveau in staat om te gaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen. Daarnaast houden we het niveau van onze sportvoorzieningen op peil. Onze sportvoorzieningen bewegen mee met de groei in het aantal inwoners en de sportbehoefte van deze mensen. Dat betekent dat deze voorzieningen meegroeien en ontwikkelen.

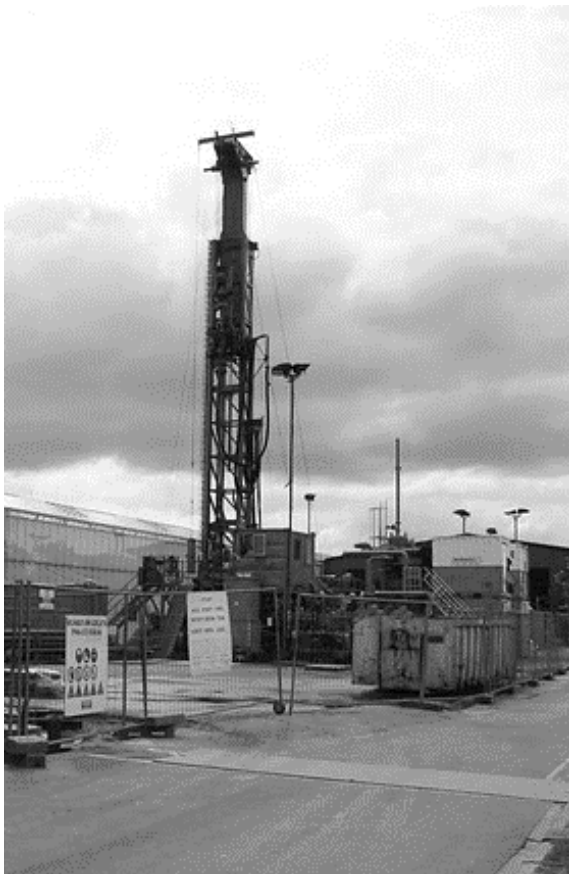
Participatievragen

1. Door maatregelen in de openbare ruimte willen we ontmoeting en beweging stimuleren. Welke beelden heeft u bij zo'n openbare ruimte?
2. In Pijnacker-Nootdorp hebben we veel sportverenigingen en -voorzieningen. Welke voorzieningen zouden we nog moeten realiseren als we meer inwoners krijgen? En waar zouden we die dan kunnen realiseren?

Energiek Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is in 2050 energieneutraal. Twee derde van de energie die we nodig hebben wekken we lokaal op. Daarvoor zijn er vier aardwarmteputten in de gemeente. Daarnaast heeft het grootste deel van de woningen en gebouwen zonnepanelen en/of zonnecollectoren op het dak. In de glastuinbouwgebieden zien we ook zonnepanelen op land. Voor warmte en elektriciteit maken we gebruik van voorzieningen van (buiten) de regio, zoals restwarmte.

Pijnacker-Nootdorp wil in 2050 energieneutraal zijn. Dat betekent dat we vanaf 2050 alleen nog maar gebruik maken van duurzaam opgewekte energie. Energie komt in de vorm van elektriciteit en warmte. Hernieuwbare elektriciteit wordt opgewekt uit onder andere zon, wind of biomassa. Dat komt in onze gemeente nu vooral uit zon op dak en van de twee bestaande geothermiebronnen. Aangezien nog maar 13% van het totale energieverbruik in onze gemeente bestaat uit hernieuwbare energie, ligt er nog een grote opgave voor ons. Het doel is om (binnen onze gemeente) zo veel mogelijk energie te besparen en anderzijds lokaal duurzaam op te wekken.

In vergelijking met andere gemeenten heeft Pijnacker-Nootdorp een relatief grote warmtevraag. Dat komt door de glastuinbouw. Ongeveer 75% van de warmtevraag komt vanuit deze sector. De warmtevraag is opgebouwd uit een basislast (gehele jaar), een middenlast (half jaar) en een

pieklast (koude dagen). Deze vraag kan op verschillende manieren worden ingevuld: geothermie, restwarmte, Warmte Koudeopslag (WKO/ warmtepompen) en biomassa/vergisting.

Voor 2050 zetten we in op een warmtemix met geothermie en restwarmte. Op basis van onze huidige kennis nu schatten we in dat de basislast, maximaal 45%-55% van de totale warmtevraag, kan worden ingevuld met lokale geothermie. Daarvoor moeten we naast de bestaande twee bronnen nog twee nieuwe bronnen realiseren. De middenlast willen we invullen met restwarmte uit de regio. Dat gaat om 25%-35% van de warmtevraag. In de loop van de tijd zal duidelijk worden wat de exacte vraag is om uit het restwarmtenet te halen. Daarbij is uitgangspunt dat geothermie (lokaal) in principe voor restwarmte gaat. We rekenen erop dat de pieklast van 18%-22% van de warmtevraag situationeel door middel van WKO, biogas, waterstof of andere individuele systemen is in te vullen. Daarmee

leggen we een duidelijke basis voor een haalbaar en robuust functionerend warmtenet dat vanuit meerdere bronnen komt en flexibiliteit geeft voor de afnemers. De effecten op de fysieke leefomgeving zijn bovengronds beperkt. Ondergronds vraagt dit echter wel om meer sturing op de ordening. Het wordt immers steeds drukker in de ondergrond.

Richting 2050 hebben we de ambitie om elektriciteit zoveel mogelijk zelf op te wekken én vraag en aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Dit omdat voor het transport van elektriciteit dure ondergrondse en bovengrondse infrastructuur moet worden aangelegd. Daarbij is opslag van elektriciteit nu nog kostbaar. Ook bij elektriciteit kiezen we voor een combinatie van bronnen, bestaande uit zon op dak en zon op land. Hiermee kunnen we, net als bij warmte, onze basislast (circa 60% van de behoefte) lokaal opwekken. We zetten als eerste in op zon op dak. Dit is energetisch gezien het beste en heeft ook ruimtelijk nauwelijks consequenties.

We houden daarnaast rekening met circa 50 hectare zonnepaneelvelden binnen de glastuinbouwgebieden Noukoop, FES/Oostland en Pijnacker-West. Om zoveel ruimte voor zonnepaneelvelden te maken is herstructurering van de glastuinbouw noodzakelijk. In de loop van de tijd wordt duidelijk in welk tempo en welke hectares daadwerkelijk kunnen worden ingevuld met zon op land.

Er is een groot verschil tussen het aanbod van en de vraag naar elektriciteit bij zonne-energie. De meeste elektriciteit wordt namelijk overdag in de zomer opgewekt, terwijl de grootste vraag 's avonds in de winter is. Dit verschil tussen vraag en aanbod heeft grote gevolgen voor het elektriciteitsnet. Rekening houdend met de ambitie om zoveel mogelijk elektriciteit lokaal en duurzaam op te wekken, willen we het participatietraject gebruiken om te bepalen of en in welke mate windturbines en biomassa/vergisting een plek kunnen krijgen in onze gemeente. Daarmee kunnen aanbod en vraag namelijk dicht bij elkaar worden gebracht.

Participatievragen

1. De energietransitie vraagt om grote veranderingen onder andere in het gebruik van ruimte. We willen bijna twee derde van onze eigen energievraag duurzaam opwekken. In hoeverre vindt u dat de winning, het transport en de omzetting van deze hernieuwbare energie zichtbaar mag zijn in Pijnacker-Nootdorp als het gaat om:
 - a. Zon op land
 - b. Geothermie
 - c. Transport en opslag
2. Het bereiken van neutraliteit in elektriciteitsgebruik is een grote uitdaging. Zonnepanelen wekken vooral overdag en in de zomer energie op. Windenergie wekt veel constanter (ook in de winter en avond/nacht) elektriciteit op. Toevoeging van windenergie leidt tot meer lokaal opgewekte energie en een meer evenwichtig elektriciteitsaanbod gedurende 24 uur. Vindt u dat er in Pijnacker-Nootdorp ruimte is voor windmolens? Welke plek vindt u het meest geschikt en hoeveel windmolens mogen er dan komen en hoe hoog mogen deze worden?

Iedereen doet mee in Pijnacker-Nootdorp

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is in 2050 een levendige en actieve samenleving waar iedereen op zijn of haar manier meedoet. Inwoners voelen zich betrokken bij elkaar en kijken naar elkaar om. Basisvoorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs en winkels zijn in de buurt en goed bereikbaar.

Pijnacker-Nootdorp is een inclusieve gemeente. Dat betekent dat iedereen op zijn of haar eigen wijze mee doet in de samenleving. Door ieders talenten naar vermogen aan te spreken staat er niemand aan de kant. De betrokkenheid van onze inwoners bij elkaar en hun inzet voor verenigingen vormen daarvoor de basis. De fysieke leefomgeving draagt daar in bescheiden mate aan bij. De zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid van inwoners en ondernemers is terug te zien in het vrijwilligerswerk, het bloeiende verenigingsleven en maatschappelijke activiteiten op sportief en cultureel vlak.

We streven er niet naar dat alle voorzieningen in de kern of in de gemeente aanwezig zijn. Onze unieke locatie tussen de grote steden, die snel en op meerdere manieren bereikbaar zijn, maakt dat er in de omgeving al voorzieningen zijn waar onze inwoners naar toe kunnen. Dat varieert van theaters en

bioscopen tot ziekenhuizen en leisure voorzieningen. Wel garanderen we dat basisvoorzieningen zoals een huisarts, apotheek, supermarkt en basisschool voor iedereen toegankelijk en in de buurt zijn. De gemeente realiseert in aanvulling daarop voorzieningen op het gebied van zowel onderwijs, sport, cultuur als het sociaal domein.

De eigen kracht van inwoners en het omzien naar elkaar is de basis voor de gemeenschap

en wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Wanneer mensen extra ondersteuning nodig hebben dan zoeken we naar passende oplossingen. Die oplossingen liggen soms in netwerken, ondersteuning en andere aspecten uit het sociaal domein die niet direct zichtbaar zijn in de fysieke leefomgeving. Op andere momenten zijn dat juist wel aspecten van de fysieke leefomgeving zoals bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor ouderen, speelvoorzieningen voor kinderen, basisscholen en winkels voor basisbenodigdheden. Wanneer het aantal inwoners groeit en/of de behoefte verandert dan bewegen de voorzieningen mee.

Participatievraag

Pijnacker-Nootdorp bestaat uit vitale gemeenschappen waar iedereen zijn steentje aan bijdraagt. Wat is uw beeld bij de manier waarop we dat mogelijk maken?

Pijnacker-Nootdorp in de regio

Perspectief: Pijnacker-Nootdorp is actief in de regio. We dragen bij aan een aantrekkelijke regio met ons aantrekkelijke woonklimaat, de groengebieden, de glastuinbouwgebieden en werklocaties. Aan de andere kant vragen we de regio om bij te dragen aan opgaven binnen de gemeente die voor de regio een meerwaarde hebben zoals de herstructurering van Boezem West en het glastuinbouwgebied, maar ook het beheer en de ecologische en recreatieve doorontwikkeling van de groengebieden, de warmteronde en behouden en versterken van het openbaar vervoer.

Pijnacker-Nootdorp is geen eiland. We maken deel uit van een grotere regio. In die regio brengen alle gemeenten hun eigen identiteit en kwaliteit in. Samen vormen we een metropool met voor iedereen een aantrekkelijke vestigingsplaats. Wij hebben de regio nodig, maar wij dragen ook bij aan de regio.

Wij bieden de regio een aantrekkelijke woonplaats, die met name aantrekkelijk is voor gezinnen met kinderen. De rustige, groene en veilige omgeving spreekt hen wellicht in het bijzonder aan, maar ook voor mensen in een andere levensfase is het prettig wonen in Pijnacker-Nootdorp. Door tot 2050 in een rustig tempo nog 3.000 tot 4.000 woningen te bouwen, vangen we de

autonome ontwikkeling van onze bevolking zelf op en leveren we een bijdrage aan de regionale vraag naar woningen. Het groene buitengebied is door de goede verbindingen voor de regiobewoners goed bereikbaar en biedt een gevarieerd aanbod aan extensieve recreatie. Wandelaar, fietsers en ruiters kunnen de rust van de verschillende groengebieden ervaren en daarmee ontsnappen aan de drukte van de stad. Voor de biodiversiteit en voor de klimaatadaptie bieden deze groene buitengebied, maar ook het groen in de kernen kansen voor verdere ontwikkeling. Voor glastuinbouwondernemers zijn in Pijnacker-Nootdorp moderne en duurzame gebieden waarin gewerkt wordt aan herstructurering en ruimte is voor

innovatie. Regionaal georiënteerde bedrijven kunnen zich vestigen op moderne bedrijventerreinen die goed aangesloten zijn op de regionale en landelijke wegenstructuur. Voor de lokaal georiënteerde bedrijven bieden we een aantrekkelijk vestigingsklimaat en creëren we extra ruimte door herstructurering. We dragen ons steentje bij aan de regionale energiestrategie door onze basislast voor zowel warmte als elektriciteit lokaal op te wekken. Dat komt neer op circa 60% van onze energiebehoefte. Daarbovenop onderzoeken we of we op het gebied van elektriciteit verder kunnen gaan en ook een deel van de piekbelasting lokaal kunnen opwekken.

We hebben de regio ook nodig. Bij de verdere ontwikkeling van ons groengebied zijn samenwerkingsverbanden nodig om de beheerslasten te dekken en de ecologische en recreatieve doorontwikkeling mogelijk te maken. Het herstructureren van de glastuinbouw en bedrijventerrein Boezem West is een grote opgave, die onze ondernemers en wij niet alleen tot stand kunnen brengen. We hebben kennis en financiële middelen nodig om deze gebieden een duurzame toekomst te bieden en zo te zorgen voor werkgelegenheid voor onze inwoners en de regio. De restwarmte die in de haven van Rotterdam vrijkomt, kunnen wij goed inzetten voor het opvangen van de middenlast (warmtebehoefte). Daarom vragen we de regio om ook Pijnacker-Nootdorp te laten profiteren van de warmterotonde. Voor onze goede bereikbaarheid vragen we van de regio voortdurende inzet met name op het gebied van het openbaar vervoer en in het bijzonder de (frequentieverhoging van de) E-lijn.

Participatievraag

Pijnacker-Nootdorp is actieve speler in de regio. Op welke manier denkt u dat we bijdragen aan de regio en wat vindt u dat de regio voor ons kan betekenen?

